

UNIÓS ÖKOLÓGIAI DÍJAK

Általános bevezetés

Az ökológiai termelés térnyerése nagymértékben hozzájárul a vegyipar által előállított műtrágyák, növényvédő szerek, valamint az antimikrobiális szerek használatának visszaszorulásához, és kedvező hatást gyakorol az éghajlatra, a környezetre, a biológiai sokféleségre és az állatok jólétére. Ez az oka annak, hogy az ökológiai termelésre kulcsfontosságú szerep hárul az európai zöld megállapodás, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia és a biodiverzitási stratégia célkitűzéseinek elérésében. A Bizottság ennek alapján célul tűzte ki, hogy 2030-ra az Európai Unióban az ökológiai gazdálkodással művelt területek a mezőgazdasági földterületek 25%-át tegyék ki, és az ökológiai akvakultúra is jelentős mértékben bővüljön.

A célkitűzés megvalósítását előmozdítandó a Bizottság 2021 márciusában elfogadta az ökológiai termelés fejlesztésére irányuló cselekvési tervet¹. A cselekvési terv azon a koncepción alapul, miszerint az ökológiai termelés ösztönzése érdekében növelni kell az ökológiai termékek iránti fogyasztói kereslet. Ehhez pedig egyebek mellett közismertebbé kell tenni az ökológiai termelés jellemzőit és előnyeit. Ebből a célból a cselekvési terv éves díjpályázat megrendezését irányozza elő, mely az ökológiai értéklánc szereplőinek kiváló teljesítményét hivatott reflektorfénybe állítani. 2024 a harmadik év, amikor az EU odaítéli az Unió Ökológiai Díjakat.

Ha szeretné tudni, kik nyerték el a 2023. évi díjakat, [nézze meg a díjkiosztó ünnepségről készült felvételt](#).

A tervek szerint hét díjkategóriában összesen nyolc egyéni díj odaítélésére kerül majd sor:

- 1. kategória: a legjobb női ökológiai mezőgazdasági termelő és a legjobb férfi ökológiai mezőgazdasági termelő²
- 2. kategória: a legjobb ökológiai régió
- 3. kategória: a legjobb ökológiai város
- 4. kategória: a legjobb biokörzet
- 5. kategória: a legjobb bioélelmiszer-feldolgozó kis- és középvállalkozás³
- 6. kategória: a legjobb bioélelmiszer-kiskereskedő
- 7. kategória: a legjobb ökológiai étterem/vendéglátóipari szolgáltató⁴

A díjak nem járnak pénzjutalommal. A díjkiosztásra 2024. szeptember 23-án, az uniós ökológiai napon kerül sor.

A kategóriák ismertetése

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az ökológiai termelés fejlesztésére irányuló cselekvési tervről:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A52021DC0141>

² Beleértve a szárazföldi gazdálkodásban és az akvakultúra-ágazatban tevékenykedő termelőket is.

³ Beleértve az ökológiai akvakultúra-termékeket feldolgozó kkv-kat is.

⁴ Étterem (önálló vendéglátóhely vagy szálloda részét képező étterem) és/vagy vendéglátóipari szolgáltató (étkezési szolgáltató vagy étkezde).

- **1. kategória:** a **legjobb ökológiai mezőgazdasági termelő** díjjal az a mezőgazdasági termelő (**egy nő és egy férfi**) jutalmazható, aki kiváló, innovatív, fenntartható és inspiráló projektet dolgozott ki, mely tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés és fogyasztás területén.
- **2. kategória:** a **legjobb ökológiai régió** díjat az a régió nyerheti el, amely kiváló, innovatív, fenntartható és inspiráló projektet dolgozott ki, és kezdeményezésével tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés és fogyasztás területén.
- **3. kategória:** a **legjobb ökológiai város** díjat az a város nyerheti el, amely kiváló, innovatív, fenntartható és inspiráló projektet dolgozott ki, és kezdeményezésével tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés és fogyasztás területén.
- **4. kategória:** a **legjobb biokörzet** díjat az a „*biokörzet*” nyerheti el, amely kiváló, innovatív, fenntartható és inspiráló projektet dolgozott ki, és kezdeményezésével tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés és fogyasztás területén.
- **5. kategória:** a **legjobb bioélelmiszer-feldolgozó kis- és középvállalkozás** díjat az a kis- és középvállalkozás (kkv) nyerheti el, amely kiváló, innovatív, fenntartható és inspiráló projektet dolgozott ki, és kezdeményezésével tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés és fogyasztás területén.
- **6. kategória:** a **legjobb bioélelmiszer-kiskereskedő** díjat az a biotermékeket árusító élelmiszer kis- vagy középvállalkozás nyerheti el, amely kiváló, innovatív, fenntartható és inspiráló projektet dolgozott ki, és kezdeményezésével tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés és fogyasztás területén.
- **7. kategória:** a **legjobb ökológiai étterem/vendéglátóipari szolgáltató** díjat az étlapján tanúsított ökológiai termékeket szerepeltető (önállóan működő vagy szállodai) étterem vagy vendéglátóipari szolgáltató (étkezési szolgáltató vagy étkezde) nyerheti el, amely kiváló, innovatív, fenntartható és inspiráló projektet dolgozott ki, és kezdeményezésével tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés és fogyasztás területén.

Pályázati feltételek és odaítélési szempontok

1. Az Unió Ökológiai Díjak díjkategóriáiban benyújtott pályázatoknak meg kell felelniük a következő feltételeknek:

a) Az egyes díjakra a következő honlapról kiindulva lehet pályázni:

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_en?prefLang=hu

Ez a weboldal fel fogja tüntetni az egyes díjak online jelentkezési lapjára mutató linkeket. A pályázatokat legkésőbb **2024. május 12-én, közép-európai nyári időszámítás 23:59:59-ig** lehet benyújtani.

b) A pályázatokat az Európai Unió valamelyik hivatalos nyelvén kell elkészíteni.

c) Pályázatot az EU 27 tagállamának valamelyikében letelepedett vagy ott lakóhellyel rendelkező jogi vagy természetes személy nyújthat be.

d) Csak olyan projektet lehet benyújtani, amely az EU területén valósul meg, és egyértelműen meg kell jelölni, hogy a pályázat a hét díjkategória nyolc díjának **melyikére** vonatkozik. Ugyanaz a projekt nem

nyújtható be több kategóriában vagy több díj megpályázása céljából. Minden egyes pályázó **csak egy díjra** pályázhat. Díjkategóriánként legfeljebb egy pályázat nyújtható be.

e) A korábbi pályázatok nyertesei nem pályázhatnak 2024-ben. A korábbi pályázatok nem nyertes döntősei 2024-ben ismét pályázhatnak.

f) Vagy már teljes mértékben megvalósított projekttel lehet pályázni, vagy olyan kezdeményezéssel, amely kellően kiforrott ahhoz, hogy a zsűri értékelni tudja (azaz a fizikai megvalósításnak elég előrehaladottnak kell lennie ahhoz, hogy bizonyítsa a célkitűzések elérését).

g) Az egyes kategóriák egyedi pályázati feltételei:

- **A legjobb női és a legjobb férfi ökológiai mezőgazdasági termelő:** rendelkezik a 2018/848/EU rendelet⁵ szerinti tanúsítvánnyal.
- **A legjobb ökológiai régió:** nincs egyedi pályázati feltétel.
- **A legjobb ökológiai város:** nincs egyedi pályázati feltétel; ha a város üzemeltet egy vagy több organikus gazdaságot vagy üzletet, be kell nyújtania azok ökológiai tanúsítványát. A benyújtott tanúsítványnak érvényesnek kell lennie a benyújtás időpontjában.
- **A legjobb biokörzet:** a *biokörzet* olyan földrajzi terület, ahol a mezőgazdasági termelők, a lakosság, az idegenforgalmi gazdasági szereplők, az egyesületek és a hatóságok megállapodnak arról, hogy a helyi erőforrásokkal – ökológiai elvek és módszerek alapján – fenntarthatóan fognak gazdálkodni.
- **A legjobb bioélelmiszer-feldolgozó kis- és középvállalkozás:** olyan, az (EU) 2018/848 rendelet szerinti tanúsítvánnyal rendelkező vállalkozás, amely 100%-ban ökológiai termeléssel foglalkozik, valamint megfelel a *kkv-k fogalom meghatározásának*⁶ (olyan vállalkozás, amely 250 főnél kevesebb személyt foglalkoztat és éves árbevétele legfeljebb 50 millió euró, és/vagy éves mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió euró). A szövetkezet is értelmezhető vállalkozásként. A feldolgozást a 852/2004/EK rendeletben foglalt meghatározás szerint kell érteni⁷.
- **A legjobb bioélelmiszer-kiskereskedő:** olyan vállalkozás, amely rendelkezik az (EU) 2018/848 rendelet szerinti tanúsítvánnyal, és 100%-ban tanúsított ökológiai termékeket értékesít – ez nem vonatkozik a nem élelmiszerek minősülő termékekre, valamint azokra az élelmiszertermékekre, amelyek esetében nem áll rendelkezésre ökológiai termék, valamint megfelel a *kkv-k*

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32018R0848>)

⁶ A Bizottság 2003. május 6-i ajánlása a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>).

⁷ Az élelmiszer-higiéniáról szóló, 2004. április 29-i 852/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének m), n) és o) pontja a következőképpen rendelkezik:

- m) „feldolgozás”: az eredeti terméket lényegesen megváltoztató bármely tevékenység, beleértve a melegítést, füstölést, pácolást, érlelést, szárítást, marinírozást, kivonást, extrudálást vagy e folyamatok valamely kombinációját;
- n) „feldolgozatlan termékek”: olyan élelmiszerek, amelyekeken még nem végeztek feldolgozást, és idetartoznak a szétválasztott, részekre osztott, elvágott, szeletelt, kicsontozott, darált, megnyúzott, őrölt, vágott, tisztított, darabolt, kifejtett, tört, hűtött, fagyasztott, mélyfagyasztott vagy kiolvasztott élelmiszerek;
- o) „feldolgozott termék”: a feldolgozatlan termékek feldolgozásából származó élelmiszerek. Ezek a termékek tartalmazhatnak olyan összetevőket, amelyek az előállításukhoz szükségesek, vagy különleges tulajdonságokat adnak nekik.

fogalom meghatározásának⁸ (olyan vállalkozás, amely 250 főnél kevesebb személyt foglalkoztat és éves árbevétele legfeljebb 50 millió euró, és/vagy éves mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió euró). A szövetkezet is értelmezhető vállalkozásként.

- **A legjobb ökológiai étterem/vendéglátóipari szolgáltató:** olyan vállalkozás, amely lehetőség szerint 100%-ban tanúsított ökológiai termékeket szerepeltet az étlapján, valamint megfelel a kkv-k fogalom meghatározásának⁹ (olyan vállalkozás, amely 250 főnél kevesebb személyt foglalkoztat és éves árbevétele legfeljebb 50 millió euró, és/vagy éves mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió euró). A szövetkezet is értelmezhető vállalkozásként.

2. A pályázati feltételeknek megfelelő pályázatokat az Unió Ökológiai Díj zsűrije fogja elbírálni az alábbi horizontális odaítélési szempontok alapján:

- **Kiválóság:** a díjazott kitűnő kezdeményezést dolgozott ki, amely tényleges hozzáadott értéket teremt az ökológiai termelés számára. Ez azt jelenti, hogy a projekt az eredeti célkitűzéseit tekintve jó eredményeket ért el, és hatásosnak bizonyult. Bizonyítani kell, hogy a projekt tényleges hatást gyakorolt az érintett területen és térségben, és be kell mutatni, hogy a kezdeményezés milyen eredményeket hozott az eredetileg meghatározott célértékekkel és célkitűzésekkel összevetve.
- **A projekt innovatív jellege a kiválasztott kategóriában:** A díj olyan projekteket hivatott elismerni, amelyek nem szokványosak, hanem új perspektívát, új szervezési módszereket, illetve új (vagy legalábbis lényegesen jobb) eredményeket tudnak felmutatni az ökológiai termelés területén. Azt, hogy az egyes díjkategóriák esetében milyen kritériumok alapján kell kiértékelni a díj elnyerésére pályázó projektek innovatív jellegét, az egyes kategóriák leírásának vonatkozó szakasza ismerteti részletesebben.
- **A projekt (környezeti, társadalmi és gazdasági) fenntarthatóságát biztosító pillérek:** Bizonyítani kell, hogy a projekt fenntartható, és ígéretes jövő elé néz önálló kezdeményezésként vagy projektként, 3 különböző alszakaszban részletezve, hogyan teljesíti a fenntarthatóság egyes pilléreit.
- **Átültethetőség, reprodukálhatóság uniós szinten:** Bizonyítani kell, hogy a projekt követendő módszert kínál, mely szélesebb (uniós) kontextusban is beválhat, és más helyszíneken is inspirációul szolgál vagy szolgálhat. A projektnek a célok és eredmények kommunikációját illetően is kiemelkedőnek kell lennie.

A pályázóknak iránymutató kérdéseket kell megválaszolniuk az ökológiai gazdálkodás négy alapelveivel és a fenntarthatósági pillérekkel kapcsolatban, emellett összefoglalóval kell szolgálniuk projektjükéről. Ezek a kérdések segíteni fogják a pályázókat a strukturáltabb válaszadásban, egyszersmind azt is biztosítják, hogy a zsűri több ismeretet szerezzen a pályázókról.

⁸ A Bizottság 2003. május 6-i ajánlása a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>)

⁹ A Bizottság 2003. május 6-i ajánlása a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>).